

T É N Y E K
Európai Munkavédelmi Ügynökség
Európai Bizottság
Energiaügyi és Szállítási Főigazgatóság

Nehéz tehergépkocsik közúti baleseteinek megelőzése ⁽¹⁾

A közúti biztonság prioritást jelent az Európai Unió szállítási politikájában. Bár a felelősség közösen terheli az állami hatóságokat, a vállalatokat és a nagyközönséget, a szállítási ágazatban működő munkáltatóknak és munkavállalóknak vezető szerepet kell játszaniuk. Ez a tény-levél néhány alapvető helyes gyakorlati elvet fogalmaz meg a közúti szállítási ágazat számára.

Sikeres vállalatok a közúti biztonságot is beveszik minőségi politikájukba

Az EU-ban mintegy 800 kamionsofőr hal meg évente közúti közlekedési balesetben, amiből következik, hogy ez veszélyes foglalkozás⁽²⁾. Minden munkavállalónak, beleértve a közúti szállításban dolgozókat, joga van a biztonságos és egészséges munkához.

A balesetek kihatnak a vállalat költségeire is: azok a vállalatok, amelyek rendelkeznek közúti biztonsági politikával, ennek eredményeképpen általában csökkentik működési költségeiket. Emellett, a kamionok által okozott közúti balesetek rontják a vállalat imázsát, és nehezítik a közúti szállítás általános elfogadását is.

Mindezen okok miatt, a közúti szállító vállalatok részéről szilárd elkötelezettségre van szükség a vezetőket fenyegető kockázatok csökkentése végett.

A működés biztonsági vonatkozásai

Az európai munkavédelmi megközelítés magában foglalja a kockázatok felmérését és megelőző intézkedések megtételét, prioritást adva a kockázatok azok forrásánál történő megszüntetésének. Ezeket az elveket kell alkalmazni a közúti munkavédelem megelőzési tervének megvalósításakor, amelybe beletartoznak a járművek és azok felszerelései, a műveleti tervezés és a személyzet. Készítsünk nyilvántartást az összes balesetről és kvázi-balesetről. Ezek a kockázatfelmérés keretében elemezhetők, hogy ennek alapján határozzuk meg a legalkalmasabb intézkedéseket.

A **megelőzési tervnek** különösen tartalmaznia kell az alábbiakat:

- egy vállalati munkavédelmi megbízott kinevezése;
- konzultáció a személyzettel és egy belső kommunikációs rendszer, amely lehetővé teszi a személyzet számára megjegyzések és javaslatok továbbítását;
- speciális oktatás a személyzet, elsősorban a gépkocsivezetők számára;
- olyan módszerek, amelyek révén számításba lehet venni az egyes személyek közúti biztonsági teljesítményét;
- a kamionok és felszerelések karbantartása;
- a közúti forgalom szabályainak és a KRESZ előírásainak betartása, beleértve a tachográf használatára és a vezetési időre vonatkozó előírásokat.

⁽¹⁾ Megjegyzés: Ez a tény-levél nem foglalkozik a veszélyes anyagok szállítására vonatkozó követelményekkel.

⁽²⁾ CARE Európai közúti baleseti adatbázis.

A közúti szállításra vonatkozó specifikus irányelvek és szabályzatok tartalmaznak előírásokat a vezetési időre, az adatrögzítő berendezésre, a járművek felülvizsgálatára és a vezetői engedélyre.

Az üzleti kapcsolatok biztonsági vonatkozásai

A vállalatok szintén kiaknázhathják a biztonságot üzleti műveleteikben, például:

- biztosítják, hogy az ügyfelek ismerik a cég közúti biztonság iránti elkötelezettségét, és egyúttal őket is ösztönzik a közúti biztonság iránti fokozott érdeklődésre. Kerüljünk minden olyan engedményt, amely hátrányosan érintené a közúti biztonságot, mint például a vezetési órák és a várakozási idő megváltoztatása, vagy a jármű túlterhelését eredményező megállapodás.
- Közúti biztonsági eljárásainkat építsük be más irányítási területekbe, például a minőségi tanúsítványba, a marketing tevékenységbe, és hozzunk ki ezekből kereskedelmi előnyt.

Partneri kapcsolat a helyi hatóságokkal

A szállítási vállalatok azzal is kimutathatják szakértelmüket, hogy megfelelő szabályokat írnak elő személyzetük számára, valamint ösztönzik a közúti biztonságot javító intézkedéseket abban a helyi körzetben, ahol alapvetően működnek.

Dolgozzunk közösen a helyi hatósággal a javításokon vagy egy munkavédelmi terv elfogadásán, amelynek része lehet egy helyi közúti biztonsági dokumentum. Legyünk kezdeményezők, és mutassunk rá a problémákra, illetve a lehetséges javításokra a közúti biztonságban.

A kamionsofőrök ugyancsak felhasználhatják a problémákkal kapcsolatos saját szakszerű ismereteiket, és bekapcsolódhatnak a közös munkába, amelynek célja az útrendszer, a jelek és jelzések javítása, a közönség tájékoztatása és a fiatalok oktatása.

A MUNKÁLTATÓ HELYES GYAKORLAT ELLENŐRZŐ LISTÁJA

- Készítsünk írásban munkavédelmi stratégiát és utasításokat gépkocsivezetőink, valamint az általunk alkalmazott önálló vállalkozó sofőrök számára;
- Biztosítsunk a sofőr és minden, a gépkocsiban utazó személy számára biztonsági övet;
- A legjobb biztonsági felszerelésekkel ellátott gépjárművet vásároljunk, amelyben van biztonsági öv és légzsák, biztonsági védőlap a vezetőülés mögött, blokkolásgátló fékek, rakományrögzítő eszközök, vakfolt-kiküszöbölő berendezés stb.
- Dolgozzunk ki egy a járművek megfelelő karbantartását biztosító rendszert;
- A menetrendet úgy alakítsuk, hogy a vezetőnek elegendő idő álljon rendelkezésre a sebességkorlátozások betartására és a csúcsforgalmi időszakban történő vezetés elkerülésére. Ha a járműben sebességkorlátozó berendezés van, ügyeljünk arra, hogy azt ne állítsák át.
- A menetrend kialakításánál vegyük figyelembe a kedvezőtlen időjárási és egyéb viszonyokat;
- Adjuk meg a biztonságos útvonalat, lehetőleg autópályát;
- Kísérjük figyelemmel és ellenőrizzük a vezetési időt az ajánlott biztonságos határok és a törvényi előírások szerint;
- A rakodás kifáradást okozhat. Ha lehetséges, kirakodásra ne a vezetőt, hanem más kioktatott személyzetet alkalmazzunk. Tervezzünk be pihenési időszakokat azoknak a sofőröknek, akiknek vezetni és rakodni is kell;
- Alkalmazzunk megfelelő vezetőket. Ellenőrizzük jogosítványuk hátterét. Ellenőrizzük, hogy alkalmasak-e a vezetésre;
- Győződjünk meg arról, hogy a vezető kapott-e oktatást a biztonságos vezetési gyakorlatról, a gépjármű biztonságának ellenőrzéséről, a jármű biztonsági berendezéseinek megfelelő használatáról, a jármű biztonságos rakodásáról. Tervezzünk be tudás-felfrissítő oktatásokat és rendszeres eligazításokat;
- Dolgozzunk ki egyértelmű politikát az alkohol és egyéb szerek használatának ellenőrzésére,
- Győződjünk meg arról, hogy a mobil telefonokat megfelelően használják;
- Vegyünk át minden helyi közúti biztonsági dokumentumot és szabályzatot saját munkavédelmi programunk részeként. Működjünk közre ezek kidolgozásában;
- Ha alvállalkozóként alkalmazzunk kamion tulajdonosokat-vezetőket, akkor is megadhatunk speciális előírásokat a jármű karbantartására, a biztonsági felszerelésekre és szabályokra, a

biztonsági öv használatára, az oktatásra és gyakorlatra stb. A vezetési menetrend, útvonal stb. és a biztonsági eljárások gyakran a saját ellenőrzésünk alatt lesznek, közvetve vagy közvetlenül.

A nehéz gépjárművek vezetői szintén közúti munkavédelmi szakemberek

Nagy kamionokkal történt baleseteknek rendkívül súlyos következményei lehetnek

Ha Ön hivatásos sofőr, saját biztonsága és az utat használó más emberek biztonsága gyakran az Ön hozzáállásától és a volán mögött tanúsított viselkedésétől függ. Önnek is együtt kell működnie munkáltatójával a munkavédelmi kérdésekben. A hosszú távú cél kiküszöbölni Európa útjairól minden súlyos és halálos baleset forrását. Mint sofőrnek, Önnek fontos szerepe van abban, hogy felelős módon viselkedjék.

Az úthálózat felelősségteljes megosztása annyit jelent, hogy:

- Előre látjuk a lehetséges kockázatos helyzeteket, hogy adott időben megfelelően tudjunk cselekedni;
- Képesek vagyunk megfelelően reagálni a veszélyes helyzetekben vagy akkor, amikor egy baleset ténylegesen bekövetkezik;
- Nem agresszív, óvatos stílusban vezetünk, és az út többi használóját udvariasan, tisztelettel és megértéssel kezeljük, még akkor is, ha azok hibáznak.

Az ilyen elkötelezettség elősegíti a mi saját biztonságunkat is, csökkenti a stresszt és tükrözi szakmai hozzáértésünket.

Figyelmes és szakszerű vezetés

Mikor útvonalunkat megtervezzük, vegyük figyelembe a biztonságot. Amikor csak lehetséges, használjuk a legkevésbé fárasztó és legkevésbé veszélyes utat, lehetőleg az autópályákat.

Ha nem kerülhető el, hogy sűrű forgalmú helyeken közlekedjünk, próbáljuk meg kikerülni a csúcsforgalmi időszakot úgy, hogy megfelelően időzítsük a megállásra és pihenésre szánt időszakokat.

Tartsunk biztonságos követési távolságot. Sebességünket szükség szerint igazítsuk az útfajtához, a forgalom sűrűségéhez, a látási és az időjárási viszonyokhoz.

Autópályán mindig időben jelezzük a sávváltást, hogy a mögöttünk haladó járművek vezetőit ne érje meglepetésszerűen. Ha a forgalom kicsi, és egy hosszabb előzési műveletre készülünk, próbáljuk meg nem várakoztatni feleslegesen a mögöttünk jövő vezetőket, akik szintén előzni akarnak.

Kisebb utakon engedjük a személyautókat előzni, ha jelentős sorok alakultak ki.

Ügyeljünk az utak leginkább sebezhető használóira, különösen lakott területeken: kerékpárosok, gyalogosok, gyerekek és idősek.

VEZETŐK HELYES GYAKORLAT ELLENŐRZŐ LISTÁJA

- Kövessük a biztonsági előírásokat;
- Mindig használjuk a biztonsági övet. Más munkavállalók csak akkor szállíthatók, ha mindenki számára van biztonsági öv. Mindig tartsuk be a sebességi határokat. Csökkentsük sebességünket az időjárási viszonyoknak megfelelően;
- Ne vezessünk tovább, ha elfáradtunk. Rendszeresen tartsunk szünetet. Szálljunk ki a vezetőfülkéből, és szívjunk kis friss levegőt. Ne használjunk élénkítő szereket a fáradtság leküzdésére;
- Mindig a helyi közlekedési viszonyoknak megfelelően vezessünk, és tartsuk be a vezetési időre vonatkozó előírásokat;
- Úgy állítsuk be az ülést, hogy az a lehető legfüggőlegesebb helyzetben legyen, és tudjuk használni a fejtámaszt. Ez segít megelőzni a fej visszacsapódását baleset esetén;

- Ismerjük járművünk karbantartási műveleteit, és gondoskodjunk arról, hogy a jármű üzemképes állapotban legyen. Az ablakok és tükrök tiszták? Gumiabroncsok, fékek, kormány és világítás rendben van?
- Ne vezessünk alkohol vagy kábítószer hatása alatt, vagy ha olyan gyógyszert vettünk be, amely hatással lehet a járművezetésre. Tartsuk be a gyógyszerekhez mellékelt biztonsági utasításokat, kétség esetén kérdezzük meg orvosunkat;
- Ne feledkezzünk meg arról, hogy a vezetés közbeni dohányzás álmoságot okozhat, mivel a vezetőfülkében több lesz a széndioxid az oxigén helyett, és megnő a vér szénmonoxid tartalma;
- Ne használjunk cseppfolyósított gázzal vagy szénnel működő fűtőtestet vagy tűzhelyet a vezetőfülkében, mert felgyűlhet a szénmonoxid és halált okozhat;
- Biztonságos módon szálljunk ki a vezetőfülkéből, különösen akkor, ha a látási viszonyok rosszak vagy lábizmaink fáradtak,
- Ügyeljünk arra, hogy a teher egyenletesen legyen elosztva és megfelelően rögzítve. Ügyeljünk a munkabiztonságra magának a rakodási műveletnek a során, például előzzük meg annak kockázatát, hogy a teher ránk zuhan;
- Gondoskodjunk arról, hogy a vezetőfülkében ne legyenek szabadon elmozduló tárgyak, amelyek hirtelen fékezéskor elszállhatnak és sérülést okozhatnak;
- A fekvőhelyen pihenő váltótársnak be kell magát szíjaznia;
- Ügyeljünk arra, hogy a látóteret ne zavarják felfüggesztett tárgyak vagy a szélvédőre ragasztott címkék stb.;
- Igyekezzünk a kamionnal vagy trélerrel úgy parkolni, hogy az ne zavarja más vezetők vagy gyalogosok forgalmát vagy kilátását. Győződjünk meg arról, hogy a jármű elmozdulását megakadályozó intézkedéseket megtettük;
- Ügyeljünk a rendszeres, egészséges étkezésre.

További információk kaphatók:

- Az Ügynökség weblapja: <http://osha.eu.int>. Az Ügynökség web-területe kapcsolódik a tagállamok web-területeihez, ahol nemzeti munkavédelmi előírások, szabályzatok és útmutatások találhatók.
- Európai előírások és irányelvek az Eurolex adatbázisban található: <http://europa.int/eur-lex/>. Az irányelvek közvetlenül nem alkalmazhatók. Ezeket minden tagállam átvette saját jogrendjébe, és az előírások betartását az egyes tagállamok saját jogrendszerüknek megfelelően ellenőrzik. Ahol az irányelvek minimális követelményeket írnak elő, a tagállamok további követelményeket támaszthatnak. Sok országban adnak ki segítő útmutatásokat és gyakorlati szabályzatokat.
- EU Bizottság Energiaügyi és Szállítási Főigazgatóság: http://europa.int/comm/dgs/energy_transport/index_en.html.
- Az Ügynökség magyarországi főkuszpont weblapja: www.munkavedelem.hu.